

DÅPSLØFTET

INSPIRASJON TIL ARBEIDET MED DÅP

Gjør døren høy,
gjør porten vid

.....
DÅPSSAMTALEN
EN BROBYGGER

side 6

.....
DEN STORE
DÅPSDAGEN

side 11

.....

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

SIDE

5

RINGER I DÅPSVANN

Det skjer hver eneste søndag rundt om i hele landet og i kirker i hele verden. Nye mennesker legges til kirken gjennom dåp i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Å døpe er kirkens oppdrag alle steder og til alle tider. Det skjer et under hver gang og dåpens nåde gis som gave. Det er en vanlig begivenhet i kirken og samtidig en unik, grunnleggende hendelse for den enkelte.

Dåp er et aktivt valg. Kirken må være inviterende og gi foreldre og dåpskandidater et grunnlag for å ta stilling til om de vil velge dåp. Vi kan ikke ta for gitt at dåpskandidatene kommer av seg selv.

I økende grad trenger foreldre dåpssamtale for å finne ut om de skal velge dåp for sitt barn. Kommuniserer vi at dåpssamtalen også kan brukes som hjelp i beslutningsprosessen, eller regner vi med at beslutningen er tatt når de kommer?

I dette magasinet finner du eksempler fra hele landet på tiltak som er gjort for å løfte fram dåpen. Drop-in-dåp er prøvd ut flere steder og vi får del i fine fortellinger om mennesker som gjennom det fant veien til døpefonten. Den store dåpsdagen i Nordre Aker prosti ble en fest for tretten dåpskandidater i alderen fire til tretti år. I Fredrikstad ble rådsmedlemmer invitert til dåpsfest, som motiverende startpunkt på deres mobilisering for dåp. I to uker kjørte busser, trikker og t-baner i Oslo rundt med dåpsplakater med budskap om «Guds fred», «En god start på livet» og «Livets under».

Gjør vi som kirke det vi kan for at dåpen blir en synlig mulighet for foreldre når de får barn, og for mennesker i alle aldre? Kan kreative dåps-tilbud bidra til at flere blir døpt? Er det mulig å snu utviklingen med nedadgående dåpstall? I Sandnes viser tallet for 2015 en liten oppgang på en prosent, etter flere år med nedgang. Det blir spennende å følge med på utviklingen videre.

I Borg bispedømme fokuserer de på å fram- snakke dåpen i det offentlige rom. I møte med nedadgående tall, fokuserer de på dåpens betydning og på godt innhold og god kvalitet i kirkens dåpspraksis.

Det er ikke sikkert at resultatene av våre tiltak i første omgang er så synlige. Men økt bevissthet hos medarbeidere og tillitsvalgte, og drypp av informasjon i ulike kanaler, kan gi flere hjelp til å komme på tanken og bli et grunnlag for å velge dåp.

Gjennom å dele ideer og erfaringer, kan vi sammen løfte dåpen og skape ringer i dåpsvann!

Vennlig hilsen
Jens-Petter Johnsen
direktør i Kirkerådet

INNHOOLD

Drop-in-dåp: Dåp med låg terskel i Lademoen kyrkje	side 3
Sarpsborg: Gjør døren høy, gjør porten vid!	side 5
Dåpssamtalen: En brobygger	side 6
Musikk: Skap gode dåpsminner med musikk	side 7
Stavanger bispedømme: Verktøykasse i arbeidet med dåp	side 8
Fredrikstad: Dåpsfest uten dåp	side 9
Dugnad: Den store dåpsdagen	side 11
Kommunikasjon: Nye tider – nye virkemidler	side 12
Ressurser: Hvordan kommuniserer vi om dåp?	side 14
6 grunner: Hvorfor dåp?	side 16

DÅPSLØFTET

Utgitt av Den norske kirke, Kirkerådet
Seksjon for barn, unge og trosopplæring
Telefon: 23 08 12 00. E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Foto forsiden: Sverre Chr.Jarild
Trykk: Merkur grafisk AS

Innholdet kan gjerne brukes lokalt.
Manus til artiklene lastes ned fra
ressursbanken.no.

FOTO: Caroline Roka

DÅP MED LÅG TERSKEL I LADEMOEN KYRKJE

*– Etter at eg vart døypt, føler eg meg som del av eit kristent fellesskap.
Det er viktig for å få balanse i livet, og ein kjenner seg trygg, seier Morten Busch.*

FOTO: Lena Knutli

Morten Busch opplevde dåpen inkluderande og lagt godt til rette for dei som deltok.

FOTO: Lena Knutli

– **Kyrkja forvaltar** nokre skattar som fleire må få del i, seier sokneprest Ellinggard. Her helsar han på nokre av dei som var med på drop-in-dåpen. FOTO: Lena Knutli

Det seier trebarnsfar og lege Morten Busch. Han vart veldig glad da tilbodet om drop-in-dåp i Lademoen kyrkje kom.

– Eg har ein relativt krevjande kvardag – ein utfordrande jobb på St. Olavs Hospital, barn som skal følgjast opp, og ei kone eg gjerne vil ha litt «kjærastid» med. For meg var det derfor ei utfordring å få tid til dåpsførebuingar over mange ettermiddagar. Eg følte også på at dåpsundervisning og dåp knytt til ei gudsteneste med mange personar til stades ville vere litt ubehageleg. Det var derfor naturleg for meg å velje drop-in-dåp, seier Busch.

BLANT DEI FØRSTE I LANDET

Han var blant dei første i landet som vart døypte ved drop-in-dåp i Lademoen kyrkje. Til saman åtte, i svært varierende alder, møtte opp da sokneprest Stein Ellinggard inviterte til lågterskeldåp.

– Eg var sjølvsagt spent, for vi tok ein sjanse. Da dåpskandidatane kom, somme pynta i fine klede og med blomar i handa, vart eg nesten sett ut. Eg hadde tenkt at det kanskje kunne bli litt klam stemning, for eg veit at det kan vere tøft for mange å kome inn kyrkjedøra, men det vart feststemning. Det var berre triveleg, seier Ellinggard entusiastisk. Han fortel at heile staben og soknerådet var med på den store dåpsdagen.

INKLUDERANDE DÅP

Busch kom til dåpen saman med kona og barna.

– Alle var ein del av seremonien, og dei opplevde han som berre positiv og inkluderande. Spesielt vil eg trekkje fram prestane som med veremåten sin medverka til at stemninga var god, og at barna kjende seg trygge på situasjonen, seier Busch. Han synest det er svært positivt at kyrkja har eit lågterskeltilbod som dette.

– For meg betyr det mykje at eg er døypt. Eg har heile livet følt og identifisert meg med det å vere kristen. Det er særleg tre ting han vil trekkje fram som positive ved drop-in-dåp:

DÅPSSEREMONIEN PÅ

LADEMOEN

☛ Kyrkja var pynta til fest, og drop-in-dåpen vart gjennomført som ei heil «gudsteneste».

☛ Kyrkjelydsforvaltaren tok imot familiane på kyrkje-kontoret.

☛ Dåpssamtalen vart halden i prestesakristiet.

☛ Dåpen gjekk føre seg i eit eige sidekapell, slik at det skulle bli ei roleg samling for familien.

☛ Lys og blomar på alteret, lysteningsstad, musikk og fint pynta kaffibord med dåpskake gav ei flott feststemning.

☛ Til dei minste barna var det ein leike- og teiknekrok.

DETTE ER DROP-IN-DÅP

☛ Dåpen blir innleidd med ein kortfatta dåpssamtale med presten.

☛ Den som skal døypast, må ha to fadrar. Har ein ikkje med eigne, kan kyrkja stille med fadrar.

☛ Sjølve dåpen skjer inne i kyrkjerommet utan andre involverte til stades.

☛ Den som skal døypast, treng ikkje dåpskjole eller spesielle klede, ein blir døypt i dei kledda ein sjølv ønskjer å ha på.

☛ Etter dåpen blir det servert kaffi og kaker.

– Det er ein privat seremoni utan mange til stades. Det er eit inkluderande tilbod med omsyn til familien, og det er eit tilrettelagt tilbod for dei som har ein hektisk kvardag. Dåp handlar om tru. At kyrkja tilpassar seg behova til dei kristne ved ein dåp som dette, er derfor berre positivt, seier Busch.

SPENT PREST

Ellinggard vedgår at både namnet og forma på dåpen har ført til ulike reaksjonar i kyrkja.

– «Drop-in-dåp» høyrer jo litt overflattisk ut og kan lett assosierast med for eksempel hårklipp eller andre servicetilbod der ein spontant kan stikke innom. Gjennomføring av dåpen utanfor den tradisjonelle høgmesse har òg møtt skepsis. Eg meiner likevel at vi må ønskje alle velkomne til kyrkja. Vi forvaltar nokre skattar som fleire må få del i, seier Ellinggard.

SOSIALE BARRIERAR

Soknepresten fortel at Lademoen er ein av dei sårbare bykyrkjelydane med stor mobilitet og stort mangfald. Dette har gitt seg utslag i stadig minkande dåpstal.

– Det vi veit, er at dei fleste ønskjer å døype barna sine før dei er om lag tre månader gamle. I denne perioden kan mykje skje, for eksempel sjukdom eller andre uventa ting. Også sosiale og økonomiske utfordringar kan spele inn, eller at ein føler at ein ikkje klarer å leve opp til «vellykkaidealet» i samfunnet. Tradisjonar som før var sterke, er òg i ferd med å smuldre opp. Det er mindre forventningar i familien om at barnet skal døypast, og så finst det andre alternativ til dåp.

– Vi ønskjer å fjerne så mange hindringar som råd og gi eit tilbod til folk i alle aldrar og livssituasjonar. Vi vil at folk berre skal kunne kome og bli døypte, og det skal ikkje koste noko, avsluttar Stein Ellinggard. ♦

Asbjørn Arvola, Martin Johansen Arvola og Linda Johansen Arvola synes det ble en veldig fin og høytidelig dåpssermoni.

FOTO: Sverre Chr. Jarild

GJØR DØREN HØY, GJØR PORTEN VID!

Det kan være mange grunner til at det ikke passer å døpe et lite barn. Sykdom, økonomi, skilsmisse eller andre utfordringer er noe av forklaringen. Da gjelder det å «gjøre døren høy og porten vid».

– Vi må være på tilbudssiden. Kirken må komme folk i møte. Drop-in-dåp er et lavterskeltilbud som gjør dåpen mulig for flere. Med den ønsker vi alle velkommen, sier Trond H. F. Kasbo, nylig pensjonert sokneprest i Sarpsborg kirke.

ØNSKER ALLE VELKOMMEN

Sammen med prost Kari Mangrud Alvsvåg gjennomførte han den første drop-in-dåpen i Sarpsborg kirke. Responsen var enorm og de to prestene fikk det travelt.

– Vi drev på så svetten silte. Det stod folk i kø ut på gaten. Hele 13 dåpskandidater meldte seg, den

KARI M. ALVSVÅG
Prost i Sarpsborg prosti

TROND H. F. KASBO
Tidligere sokneprest
i Sarpsborg kirke

helt yngste fire år, den eldste 64. Jeg tenkte jeg skulle holde en liten tale til hver enkelt, men det rakk jeg ikke. Kari og jeg byttet på å døpe mens diakonen og noen frivillige serverte kaffe. Ikke alle hadde faddere med seg, så vi stilte opp fra kirkens side, sier en entusiastisk Kasbo.

ENKLERE, MEN HØYTIDELIG DÅP

En av de få som rakk å få en personlig dåpstale var tre år gamle Martin Johansen Arvola. Han kom til dåp sammen med mamma Linda Johansen Arvola, pappa Asbjørn Arvola, fem faddere og syv familie-medlemmer.

– Det ble en veldig fin og høytidelig dåpssermoni. Vi ønsket en litt løsere ramme rundt dåpen og vurderte Frikirken, men da tilbudet om drop-in-dåp kom, valgte vi det. Det var veldig fint å få være alene med presten og familien, sier Asbjørn Arvola. Hovedpersonen selv, Martin, virket fornøyd med det meste, med unntak av vannet han fikk på hodet, men som Kasbo uttalte:

– Vi måtte jo ha litt vann for å døpe deg, det gikk ikke uten.

MYE MEDIEOPPMERKSOMHET

Drop-in-dåpen i Sarpsborg kirke fikk mye oppmerksomhet i mediene. NRK lokalt stilte opp, og det var en stor reportasje i Sarpsborg Arbeiderblad. I tillegg gikk det ut informasjon om tilbudet i menighetsbladet. NRK Lørdagsrevyen dekket drop-in-dåpen og familien Arvola, med Martin i spissen, ble «kjendiser» på den store dåpsdagen. Kasbo tror all presseomtalen i forkant gjorde sitt til at så mange kom. Han er derfor litt spent på fortsettelsen, for det er planlagt ny drop-in-dåp i Sarpsborg kirke.

KRITISKE RØSTER

I likhet med sokneprest Stein Ellinggard på Lademoen (se side 4), har Kasbo erfart at ikke alle er like begeistret for drop-in-dåp.

– Noen mener trosopplæring er forutsetning for dåp, at det å ta dåpsseremonien ut av den ordinære gudstjenesten er feil og at den som døpes ved drop-in-dåp ikke blir innlemmet i menigheten på riktig vis. Kasbo er opptatt av den ordinære dåpen, den er fortsatt den primære, men som han sier:

– Det er mye bedre med drop-in-dåp, enn ingen dåp. Som sagt er det mange grunner til at en vanlig dåp ikke har latt seg gjennomføre. Denne utfordringen må vi løse ved å være der – også for de som trenger et alternativ. ♦

FOTO: Sveinung Bråthen

*Jeg gjør det jeg kan
for at de kan senke skuldrene,
for vårt mål er å skape
trygghet og vise omsorg.*

Eva Marie Jansvik,
sogneprest

Dåpssamtalen er en brobygger

EVA MARIE JANSVIK
Sokneprest i Mandal kirke

En dåpssamtale bør kjennes trygg og god for foreldrene, og de skal slippe å kjenne på prestasjonsangst, anbefaler sokneprest Eva Marie Jansvik, som har skrevet oppgave om dåpssamtalen.

– Dåpssamtalen er noe av det viktigste en prest gjør, sier Eva Marie Jansvik. Hun er sokneprest i Mandal, har holdt en rekke slike samtaler og har skrevet oppgave om dåpssamtalen. I Den norske kirke døpes rundt 35.000 barn hvert år.

– Dåpssamtalen er så viktig fordi den er en brobygger mellom familien og kirken. Møtet med kirken skal oppleves som trygt og godt, og man bør få en tydelig og varm invitasjon til å bli en del av menighetsfellesskapet. Vi ønsker jo å se dåpsbarna og familien igjen! Foreldrene skal dessuten slippe å kjenne på prestasjonsangst. Det skal ikke kreves noe for å bli døpt. Dåpen er en gave, sier Jansvik.

FORSKJELLIG PRAKSIS

I løpet av dåpssamtalen bør det være rom for å stille spørsmål om dåp, tro og kirken. Hvordan samtalen gjennomføres varierer fra menighet til menighet. Noen ganger er det en individuell samtale, enten i kirken eller hjemme hos de nybakte foreldrene, andre ganger er det en gruppesamtale med flere dåpsforeldre. Ønsker foreldrene helst å treffe presten alene, oppfordrer Jansvik menighetene til å legge til rette for det.

– Familiesituasjonen for dåpsfamiliene er forskjellige. Noen synes det er godt å være i en mer uformell gruppe, mens andre gjerne vil ha besøk. I vår menighet er vi opptatt av å gjøre dåpssamtalen tilgjengelig, nær og trygg, og vi praktiserer per i dag hjemmebesøk, sier Jansvik.

IKKE KRISTEN «NOK»

På flere bloggforum uttrykker nybakte foreldre bekymring for om de ikke er kristne «nok». Mange doper barna sine fordi de selv er døpt og fordi det er en fin tradisjon. Mange kjenner på nervøsitet før en slik samtale. Det kan kjennes formelt å treffe presten.

– Om foreldrene føler at de ikke tror, eller ikke tror nok, så har det ingen betydning for om man kan døpe barnet sitt. De er gode nok som de er, og min holdning er at det er fantastisk at foreldrene vil komme til kirken med barna sine. Det kan være lurt å stille åpne spørsmål, så foreldrene ikke føler at de blir stilt til veggs, anbefaler Jansvik.

PRAKTISK

Under en dåpssamtale er de fleste foreldre opptatt av det praktiske; når skal vi komme frem til døpefonten? Hvem skal være med? Når skal vi stå, og når skal vi sitte?

– Dette gir vi svar på, og jeg pleier også å si at hvis foreldrene bare kommer til dåpen med barnet, så skal vi ordne resten. Jeg gjør det jeg kan for at de kan senke skuldrene, for vårt mål er å skape trygghet og vise omsorg, sier Jansvik. ♦

Et viktig valg

Kanskje er det kun en av foreldrene som ønsker dåp. Det kan være en aktuell problemstilling og noe man kan snakke om i en dåpssamtale.

Torkel Irgens, kirkefagsjef i Sør-Hålogaland bispedømme, har jobbet mye med dåpspraksis og trosopplæring.

– En av våre prester har uttrykt dette tema gjennom følgende spørsmål: «Har det vært vanskelig å bestemme seg for å døpe barnet?»

Da åpner vi for en samtale om dåpens innhold. Vi kan ikke ta det for gitt at alt er klart og at begge er enige når foreldrene kommer til en dåpssamtale. Noen har kanskje brukt en del tid på å bestemme seg, mens for andre er det mer en selvfølgelig tradisjon. Dette kan man snakke om i en dåpssamtale. Vi har stor respekt for at dette er et viktig valg, og at vi som foreldre tar valg for våre barn som vi mener er til det beste for barnet, sier Irgens. ♦

TORKEL IRGENS
Kirkefagsjef i Sør-Hålogaland
bispedømme

FOTO: Sveinung Bråthen

SKAP GODE DÅPSMINNER MED MUSIKK

DU LYSER DIN FRED OVER BARNET

TEKST: 2006 Haldis Reigstad
MELODI: 2006 Eilert Tøsse

1 Du lyser din fred over barnet.
Du tek det i hendene dine,
du vernar og vaktar den vesle.
I liv og i død har du lova
at Herren tek vare på sine.

2 Du lyser din fred over barnet.
Vi legg det i hendene dine,
ditt ord er vår trøyst og vår tilflukt.
I liv og i død har du lova
at Herren tek vare på sine.

3 Du lyser din fred over barnet.
Det kviler i armene dine,
det lever i ly av di omsorg.
I liv og i død har du lova
at Herren tek vare på sine.

© T: Cantando Musikkforlag AS
© M: Cantando Musikkforlag AS

Foreldre kan gjerne være med å tonesette dåpsdagen. Det gir gode, musikalske og personlige minner.

Musikk og melodi rører ved noe helt spesielt i oss mennesker. Det er eksistensielt, universelt og vakkert, og gir rom for at både tanker og toner er med på å skape en minnerik dåpsdag.

– Foreldre kan absolutt være med på å bestemme musikk til dåpsgudstjenesten. Det er noe vi oppfordrer til, forteller Gro Anthun. Hun er kantor i Førde, Holsen og Haukedalen sokn. Som musikalsk ansvarlig i kirka kan hun sammen med presten veilede foreldre ved valg av musikk.

SALME ELLER INSTRUMENTALT

– Har familien en musikalsk slektning er det ingenting i veien for at han eller hun synger

solo eller spiller et instrument under dåpsgudstjenesten. Ikke bare er det hyggelig for dåpsfamilien selv, men også for de andre i kirken. Musikkinnslaget må ikke nødvendigvis være en salme fra salmeboken; det kan være en annen kristen barnesang eller passende moderne musikk. En god dialog med de som har ansvar for gudstjenesten kan sikre at alle blir fornøyd.

SANGBARE SALMER

Mange kirker gir familiene to valgfrie salmer, der én av dem helst skal være en dåpssalme. Når Anthun ser etter salmer til dåp, leter hun etter de gode tekstene.

– En salme jeg ofte bruker står ikke under «dåpssalme» i Norsk salmebok 2013, men under «Guds omsorg». Det er salmen; *Du lyser din fred over barnet* (nr 331) med tekst av Haldis Reigstad og melodi av Einar Tøsse. Selv synes jeg det er ekstra fint når tekst og melodi blir en helhet og på den måten er gode, sangbare salmer, sier Anthun. ♦

Beskytt øyeblikket mitt

IKO-Forlaget har utgitt to nye bøker som tar utgangspunkt i at dåpsliturgien pålegger menighet og kirke et hellig ansvar: å vise omsorg for barna. Denne forpliktelsen understreker at kristen dåp og omsorg for barnet hører sammen, og at vern av barn er en viktig del av kirkens praksis.

Bakgrunnen for bøkene er trosopp-læringsprosjektet *Beskytt øyeblikket mitt* ved Høgskolen Diakonova. Prosjektet har hatt fokus på omsorgen for de minste barna og kirkens møte med dem og deres foreldre i sammenheng med dåp. Prosjektet er støttet av Størst av alt – trosopplæring i Den norske kirke.

Barn, krenkelsar og tro er et ressurshefte bestående av praksisnære fagtekster med refleksjoner over hvem vi som voksne er i møte med barn. Det er en samtaleveiledning som kan brukes i dåpssamtaler.

Beskytt øyeblikket mitt inneholder vitenskapelige artikler som ut fra ulike faglige perspektiver belyser hva det er å forholde seg som voksne til de minste barna, på en trygg og verdig måte.

Dåp har vore på dagsorden i Stavanger bispedømme, og oppgåva er fortsatt å arbeide med godt tilbod slik at fleire vel å ta imot dåp. FOTO: Minna Suojoki.

VERKTØYKASSE I ARBEIDET MED DÅP

I Stavanger bispedømme utvikla dei ein verktøykasse i arbeidet med å setje dåp på dagsordenen. Det har gitt gode resultat – og erfaringar.

Kyrkjevevje i Sandnes, Andreas E. Eidsaa jr., fekk seg eit sjokk da han for tre år sidan sjekka dåpsprosenten for dei som var fødde i Sandnes. Prosenten låg nok på 80–90, tenkte han. Men da Eidsaa jr. gjekk igjennom tala, viste det seg at prosenten var så låg som 55. Det gav grobotn for aksjon og satsing i regionen.

VERKTØYKASSE

– Vi ser at i Sandnes har talet på døypte barn av medlemmer gått opp med sju prosent. Og prosenten av fødde som vart døypte, som lenge har hatt ein sterk nedgang, gjekk i 2015 opp med éin prosent, forklarar han. Eitt av måla med aksjonen var å stoppe nedgangen. Heile 66 kyrkjelydar i regionen deltok i aksjonen som hadde utspring i Sandnes. Saman har dei utvikla ein verktøykasse med 30 konkrete tiltak for å gjere det enklare for tilsette i kyrkja å arbeide med dåp. Tala for 2015 er hyggelege, slår Eidsaa jr. fast.

HELD FRAM MED ARBEIDET

Verktøykassen kan ein få i form av eit dokument med tips om alt frå korleis ein kan handtere dåp, kontakte medlemmer som ikkje har meldt inn

ANDREAS E. EIDSAA JR.
Kyrkjevevje i Sandnes

dåp, markere dåpsdag, reklamere og informere. I Stavanger og Sandnes reklamerte dei for dåp i forkant av høvelege kinofilmar. Når dei siste kinoreklamane rullar over lerretet, markerer det slutten på sjølve dåpsaksjonen. Men Eidsaa jr. håper arbeidet og engasjementet vil vare ved.

– No held vi fram med den viktige oppgåva det er å halde oppe arbeidet med dåpen og å gi eit godt tilbod, slik at flest mogleg vel å ta imot dåp.

Heile verktøykassen kan lastast ned frå ressursbanken.no. Bruk søkjeordet «dåp», så finn du han under fana «Praksis» på ressursida. ♦

I Borg bispedømme er 2017 det store Aksjon dåp-året. Hvordan kan menighetene mobilisere til dåp var et av temaene på inspirasjonssamlingen for menighetsråd og fellesråd i Fredrikstad. FOTO: Sverre Chr. Jarild.

Det var dekket til dåpsfest da rådsmedlemmene i Fredrikstad kirkelige fellesråd var invitert til inspirasjonssamling om dåp.

Dåpsfest uten dåp

Innbydelse til «dåpselskap»! Det var overskriften på invitasjonen til menighetsrådene og fellesrådet i Fredrikstad. Bestillingen til gjestene var pent antrekk, sultne mager og et åpent sinn. Men hvem skulle egentlig døpes?

I Fredrikstad var staben inspirert av Aksjon dåp i Sandnes. For noe måtte gjøres for å snu en synkende dåpstrend også på den kanten av landet. Og hva var vel mer naturlig enn å starte med engasjerte tillitsvalgte i menighetsrådene.

– Det store prosjektet er å gjøre noe med synkende dåpstall, vi ønsker jo at alle kirkens medlemmer skal velge dåp for sine barn, og at vi skal klare å snu den nedadgående trenden. Vi ville få alle i menighetene våre engasjerte i prosjektet å få flere til å velge dåp, og da var det viktig at de tillitsvalgte var med fra første stund!

Dette forteller Jo Edvardsen, rådgiver i Fredrikstad kirkelige fellesråd. Ei arbeidsgruppe kom på ideen med å invitere til en dåpsfest, på menighetshuset, når fellesrådet og menighetsrådene holdt sitt årlige møte. Gjestene ble lovet kulturinnslag, serving, og fikk festtaler og kjennskap til «familien» til den døde.

– Vi ville fortelle om prosjektet på en uformell og overraskende måte. Så arbeidsgruppa for Aksjon dåp i Fredrikstad utformet roller og manus og spilte dette for gjestene. Vi arrangørene hadde roller som foreldre til det fiktive dåpsbarnet, ei tante og en onkel, det ble vist video og vi hadde hjemmesnekrede

JO EDVARDSEN
Rådgiver i Fredrikstad
kirkelige fellesråd

dåpsanger – ganske så likt en vanlig dåp. Det hele ble veldig godt mottatt.

60 personer kom til dåpsfesten. Og i talene ble rollene spilt troverdig av arbeidsgruppa, med en far som ikke ønsket å døpe, mens mor ville det – og dette fortalte de om i taler til gjestene. Og her var tante som hadde hørt om en menighet som arrangerte dåpsfest for alle på menighetshuset – alt til inspirasjon og mulig etterfølgelse for menighetene i Fredrikstad. Foruten det gode selskapet og underholdningen, ble videre planer for Aksjon dåp lagt fram, og de tillitsvalgte var med på diskusjoner om hvordan de kunne mobilisere til dåp i sine menigheter.

– Flere sa etterpå at dette var noe av det beste de hadde vært med på i kirkelig sammenheng, for det var så annerledes enn det de var vant til. Vi brukte litt humor og laget en ordentlig fest, og dette inspirerte dem til å tenke videre. Og 2017 er det store Aksjon dåp-året i Borg, så da blir det spennende å se hva menighetene finner på selv!

Kontakt gjerne Jo Edvardsen i Fredrikstad kirkelige fellesråd for inspirasjon til å lage dåpsfest. Han kan sende over forslag til invitasjon, dåpsang og kjøreplan/manus for kvelden. ♦

*Barna mine var glade for dåpen,
festen, maten og gavene.*

Rosemary, mor til dåpsbarna dåpsbarna
Carla og Gabrielle.

FOTO: Erik Norrud

Det var en stor dag for både dåpskandidatene og menighetene da det ble arrangert dåpsfest.

FOTO: Sveinung Bråthen

Den store dåpsdagen

Dugnadsarbeid. Sang og musikk. Klovner. Tapasmat. «Dåpsbarn» i alle aldre. Menighetene i Nordre Aker prosti i Oslo har gått nye veier for å lage en fin ramme rundt dåpen. Velkommen til dåpsfest!

Menighetene i Nordre Aker prosti hadde sendt ut invitasjon til dåp av barn, unge og voksne. Den store dåpsdagen samlet 13 dåpskandidater i alderen fire til ca. 30 år. Dåpsgudstjenestene ble gjennomført i kirkene i Torshov, Ila og Sofienberg. Etter de flotte dåpsseremoniene var det duket for fest i de tre kirkene.

SØSTRE TIL DÅP

Blant de døpte var søstrene Carla (7) og Gabriella (9). Begge synger i Iladalens barnekor, og var derfor godt kjent i kirken før den store dåpsdagen. Søstrene var forventningsfulle og spente da de kom til kirken sammen med mamma Rosmary og seks familiemedlemmer, to av dem faddere.

– Det ble en kjempeseremoni og dåpsfest med masse god mat og hyggelig samvær. Barna mine var glade hele tiden – for dåpen, festen, maten og de fine gavene, sier Rosmary.

STOR DUGNADSSINNSATS

Kommunikasjonsrådgiver i Nordre Aker og daglig leder for Paulus og Sofienberg menighet, Eleni Maria Stene, var én av mange som tilrettela

for den store dåpsdagen i Sofienberg kirke. Hun forteller om vakre øyeblikk, gode opplevelser, flerkulturelt fellesskap og minner for livet.

– Ikke alle har økonomi, ressurser, eller plass nok til å arrangere en stor dåpsfest. Da er det fint at kirken kan komme folk i møte ved å lage festen for dem.

Stene tror også at ved å arrangere slike dåpsfester, er kirken med på å bygge ned barrierer og myter om at dåpsfesten må koste masse penger for å være bra nok.

– Den minner også folk på at dåp er for mennesker i alle aldre, ikke bare de minste, sier Stene.

KREVER SOLID DUGNADSARBEID

– Hvor mye den enkelte menighet har til rådighet vil variere, så det er viktig å få fram at et arrangement som dette kan gjøres rimeligere enn vårt. For eksempel kan man lage et enklere måltid, eller menigheten kan invitere de som kommer til å ta med seg mat og kaker til et felles festbord.

Noe man derimot må regne med, er å bruke en del tid på gjennomføre arrangementet. Dåpsfesten er tuftet på solid dugnadsarbeid og teamwork.

– Hele staben hjalp til og hadde forskjellige oppgaver, og fikk slik sett eierskap til arrangementet, sier Stene og tilføyer:

– Det hyggelige er jo at dåpsfesten også ble en fin opplevelse for oss som jobber i menigheten.

Hele staben hjalp til og hadde ulike oppgaver. Slik sett fikk vi eierskap til arrangementet.

Eleni Maria Stene,
daglig leder

TIMING OG RELASJONER AVGJØRENDE

Det er mange detaljer som må gjennomtenkes når man skal gjennomføre en stor dåpsfest.

– Et godt råd fra oss er; ikke informer om eller arrangere dåpsfest rett oppunder høytider og ferier. Vi gikk ut med informasjon i desember og da var nok folk mer opptatt av juleforberedelser, sier Stene.

– Et annet tips er å starte arbeidet med å finne musikere tidlig, hvis man ønsker noen kjente. I Stenes menighet hadde de leid inn pianist og jazzmusiker, men som hun understreker:

– Dette er jo ikke noe man *må* gjøre.

Stene forteller at de brukte mange kanaler for å informere om dåpen, blant annet annonser, informasjonsbrosjyrer og plakater, i analoge og digitale kanaler.

– Det vi erfarte var at de som kom, på en eller annen måte allerede hadde et forhold til kirken. Det var for eksempel gjennom deltakelse i Åpen kirke, babysang eller kor. Noen hadde også en personlig relasjon til noen i menigheten, forteller Stene og legger til:

– Skal pr-tiltak gi gevinst, må det skje i god tid før dåpen.

MÅ MØTE FOLK DER DE ER

Flere ønsker seg dåp på lørdager, på lik linje med bryllup. Stene har for egen del ikke konkludert, men som hun sier:

– Kirken må fremstå som relevant for folk og vi må møte folk der de er. Det er fint om vi for eksempel kan delta på bydelsdager, bygdearrangementer eller møte opp på kjøpesenteret slik at folk kan slå av en prat i litt mer uformelle omgivelser. ♦

Oslo bispedømme gjennomførte en dåpskampanje på trikker, busser og t-baner over en toukers periode.

FOTO: Finn Folke Thorp

NYE TIDER – NYE VIRKEMIDLER

Tidene endres, også for Den norske kirke. Det betyr bruk av nye virkemidler og kanaler i kommunikasjonen med samfunnet.

– Vi må tørre å bruke nye kommunikasjonsvirkemidler og utradisjonelle kanaler. Holder vi oss kun til de tradisjonelle formidlingsformene når vi ikke fram til nye målgrupper, sier kommunikasjonsrådgiver i Oslo bispedømme, Miriam Stålsett Follesø.

DÅPSKAMPANJE

I 2015 besluttet kirken at dåp skulle være ett av flere satsingsområder, blant annet for å snu utviklingen med synkende dåpstall. Follesø har derfor jobbet mye med kommunikasjon rundt dåp, og i Oslo bispedømme har de iverksatt flere tiltak.

– Vi har blant annet gjennomført en dåpskampanje på trikker, busser og t-baner over en toukers periode. Vi ønsket, på en lettfattelig måte, å formidle at dåp er et tilbud til alle som ønsker det, forteller Follesø. Tre plakater ble utformet, med ulike bilder og tekster. I tillegg til å inspirere til refleksjon rundt dåpen, synliggjorde plakaterne glimt fra dåpen som en kirkelig handling med sitater om «Guds fred», «God start på livet» og «Livets under».

MIRIAM STÅLSETT FOLLESØ
Kommunikasjonsrådgiver i
Oslo bispedømme

Hvor mange dåpshenvendelser kampanjen førte til er usikkert. Kirketorget i Oslo merket ingen økning i antall henvendelser under kampanjeperioden.

– Vi håper imidlertid at kampanjen bidro til økt synliggjøring av dåp i bispedømmet, både internt og eksternt, og vi fikk inntrykk av at det var inspirerende for medarbeiderne å være med på en regional dåpskampanje, sier Follesø.

Hun innrømmer at nye kommunikasjonstiltak og strategisk bruk av sosiale medier, krever balansekunst fra kirkens side.

– Omdømmemessig kan det være en felle å gå for langt i å velge ut korte budskap som fenger. Kirkens budskap med invitasjon til dåp må være tydelig og ikke vannes ut. Samtidig må vi tørre å stå for en mer frimodig formidling. Her har vi har litt å gå på når det gjelder bevissthet om visuell retorisk påvirkning, sier Follesø.

NYE BILDER SOM VISER MANGFOLD

Andre oppgaver som har stått sentralt i Oslo bispedømme er fornyelse av både bilder og tekster.

– Vi har hatt en tverrfaglig tekstgruppe som har bearbeidet bispedømmets tekster om dåp på nettsidene. Vi må kommunisere på en annen måte digitalt enn vi tradisjonelt har gjort. Vi så også behov for å ta nye dåpsbilder og leide inn en profesjonell fotograf til å ta nye bilder som menighetene i Oslo kan bruke i sitt informasjonsarbeid. Etter hvert vil det også komme en ny mal til dåpsinvitasjon til bruk for alle som ønsker det, sier Follesø.

FRAMSNACKE DÅP

Oslo bispedømme er ikke alene om å jobbe med kommunikasjon rundt dåp. Også i Borg bispedømme pågår det et stort og viktig kommunikasjonsarbeid for å øke oppslutningen om dåp. Kommunikasjonsrådgiver Karianne Hjørnevik Nes påpeker at de ikke klarer å snu den negative utviklingen på ett år.

Derfor er fornyelse og innsats over tid nødvendig og satsingen på dåp går over tre år.

– Noe av det aller første vi tok tak i var måten vi snakket om dåp i det offentlige rom. Dåpstallene går ned, og det budskapet var det vi kommuniserte i åtti prosent av sakene om dåp. Etter at vi bestemte oss for å framsnakke dåp og sluttet å fokusere på negativ statistikk, ble vinklingen på sakene åtti prosent mer positive, sier Hjørnevik Nes og tilføyer:

– Blant annet snakker vi om dåpens viktige betydning, dåp som tilbud og gave.

KARIANNE HJØRNEVIK NES

Kommunikasjonsrådgiver i

Borg bispedømme

SJEKKLISTE FOR DÅP

Borg bispedømmes sjekkliste for dåp er en sammenstilling av tiltak som har vist seg å ha effekt nasjonalt. Under hvert punkt/tema er det lenker til dokumenter og nettsted med konkrete eksempler.

- 🔗 Foredrag og refleksjoner om dåp for intern motivasjon
- 🔗 Invitasjoner og trykksaker
- 🔗 Annonser
- 🔗 Artikler om dåp i menighetsblad og lokalavisen
- 🔗 Åpen dåpskirke, drop-in-dåp, dåpsfest
- 🔗 Presentasjon og påmelding på nett
- 🔗 Dåpsamling

Du finner sjekklisten her:
www.kirken.no/borg

HELE MENIGHETEN ER VIKTIG

I Borg har biskopen og prestskapet jobbet med dåpen teologisk og i prekenen.

De har også jobbet med refleksjoner rundt dåpsopplevelsen – blant foreldre gjennom utvikling av dåpsamtalene og blant de ansatte.

– Det er viktig at hele menigheten har et forhold til dåpen og ser hvilken rolle de som fellesskap har, sier Hjørnevik Nes. Hun mener det har vært en tendens til at de ansatte i kirken sitter på hver sine fagfelt og at prestene blir sett på som hovedpersonen fra kirkens side i dåpsammenheng.

NYTTIG SJEKKLISTE

Rådgiveren i Borg har utformet en sjekkliste for hvordan menighetene kan jobbe med dåpskommunikasjon. Denne sjekklisten inneholder blant annet tips til hvordan man kan markedsføre dåpen lokalt, forslag til invitasjoner, trykksaker og annonser, foredrag og featureartikler om dåp m.m.

– Målet med sjekklisten er å dele gode ideer og erfaringer og stimulere til samtaler om dåp blant de ansatte i kirken, sier Hjørnevik Nes og legger til:

– På trykksak.kirken.no finnes også maler til brosjyre, foldere og brev som menighetene kan benytte i sitt arbeid. I en så mangfoldig og stor organisasjon som kirken, har vi et hav av erfaringer og eksempler å hente inspirasjon fra. ♦

HVORDAN BRUKE MEDLEMSREGISTERET?

Mange menigheter vil gjerne komme i kontakt med foreldre som har fått barn. Både for å ønske til lykke med familiemedlemmet og for å invitere til og informere om dåp. Når et barn er født, og minst en av foreldrene er medlemmer i Den norske kirke, er det vanlig at det kommer melding om den nye verdensborgeren til medlemsregisteret. Noen sykehus sender også kopi av fødselsmelding til kirkekontoret. Men det er ikke alle foreldre som fyller ut religiøs tilhørighet på papirene som sendes til folkeregisteret.

Siden det er ulike praksiser når det gjelder hvordan kirkekontoret får melding om fødsel av barn av medlemmer, kan det være greit å ha mulighet til å bruke medlemsregisteret.

Medlemsregisteret

Hvordan kan menigheten selv få oversikt over når medlemmer i Den norske kirke har fått barn? Det er lett å bruke søkefunksjonene i registeret for å få fram hvem som er nyfødte i sognet. Her er en enkel brukerveiledning på hvordan gjøre søk der.

Den finnes på: Medlemmer | Søk etter personer | Velg avansert søk.

Bruk søkerdato og velg til og fra (enten siste måned eller siste uke kan være greit utvalg). Se skjermdumpen til høyre.

For å kvalitetssikre registeret, bør det fremlegges en fødselsattest ved innmeldelse til dåp. Brukerstøtte i Kirkerådet har åpent mandag til fredag fra 09.00 – 15.00. Det er bare å ringe 23 08 12 34.

HVORDAN KOMMUNISERER VI OM DÅP?

Menighetene, bispedømmene og Kirkerådet tar i bruk mange virkemidler for å skape god oppmerksomhet om dåp. For å møte hele bredde av målgruppen annonseres det for dåp på Facebook, Google og i Spedbarnsboken. Trenger du tekster, bilder og logoer for utvikling av

menighetens kommunikasjonsmateriell finnes det mye nyttig materiell i ressursbanken.no. Ferdig oppsatte maler til brev og annonser hentes fra trykksak.kirken.no. Ressursbanken er basert på at vi deler ideer og virkemidler. Vil du dele? Send ressursen til sp259@kirken.no.

Spedbarnsboken. I likhet med tidligere år annonseres det for dåp i Spedbarnsboken som utgis av Sandviks forlag. I 2017 utkommer den 51. utgaven av boken og dåp presenteres med en helsides annonse. *Spedbarnsboken* deles ut gratis ved nesten alle landets fødesteder. Den populære boken trykkes i 55000 eksemplarer. Bruk gjerne annonsen i menighetsbladet. Originalen lastes ned fra ressursbanken.no

RESSURSBANKEN

I ressursbanken.no finnes **bilder** som fritt kan brukes i lokalt informasjonsmateriell om dåp. Husk å oppgi fotografens navn ved bruk. Har du bilder som andre kan få gleden av å bruke? Send inn til sp259@kirken.no.

Invitasjoner. På nettstedet trykksak.kirken.no er det enkelt å lage originaler til kopiering, trykking og pdf'er. Over 2500 medarbeidere i kirken er brukere av dette verktøyet. For dåp er det laget grafiske maler til å sette inn egne tekster og bilder eller bruk av tekster fra ressursbanken.no. Illustrasjonen viser invitasjonen som nå brukes av menighetene i Oslo bispedømme. Bruk denne som utgangspunkt for å lage egen invitasjon.

Facebook Canvas er ganske nytt og en fin mulighet til å fortelle mer om dåp på Facebook enn å henvise til tekster på kirken.no. Den som trykker på innlegget om dåp fra mobiltelefonen eller nettbrettet sitt, kan samhandle med artikkelen ved å trykke, panorere og sveipe på den, uten å forlate Facebook. I artikkelen om dåp er det både bilder og film. Mange nettbrukere har installert programvare for å blokkere annonser i nettmagasiner som Kirkerådet annonserte i tidligere. Derfor prioriteres Facebook i denne omgang som nasjonal informasjonskanal for dåp. Målgruppen er kvinner som er i svangerskapsperioden eller som har små barn.

Tekster om dåp. Flere i kirken jobber med å utforme gode tekster om dåp. I ressursbanken.no er det delt ulike tekster som det kan velges blant. Tekstene tilpasses lokale forhold og ulike kommunikasjonskanaler. Eksempelet viser artikkel til menighetsbladet.

Logoer kan lastes ned fra ressursbanken.no

Film. Filmen som ønsker velkommen til dåp er brukt i digitale kampanjer og avspilt over 10 000 ganger i YouTube. Se filmen på kirken.no og bruk den gjerne på menighetens nettsider.

For **Google-brukere** som søker på stikkordene dåp eller barnedåp vil kirken.no dukke opp som første treff. Kirkerådet samarbeider med Google om å få høyest prioritet på resultatlisten over søketreff.

FOTO: Sveinung Bråthen

Hvorfor dåp?

Hvert år velger 65-70 000 foreldre å døpe barnet sitt i Den norske kirke. I tillegg velger flere tusen barn, unge og voksne å bli døpt. Bak disse tallene ligger det mange samtaler og tanker om hvorfor vi skal velge dåp. Her er noen momenter til samtalen:

1. DÅP ER TRADISJON

Tradisjoner uttrykker det som er viktig for mennesker. Tradisjon er ikke uttrykk for likegyldighet eller ubevissthet. Tradisjon er en del av vår identitet som vi kan velge å videreføre.

2. DÅP ER Å BLI ØNSKET VELKOMMEN

Rundt den som døpes er foreldre, faddere, familie og venner. Dåpen fører oss inn i menigheten, hele Den norske kirke og den verdensvide kirke. I dåpen knyttes vi sammen med kristne søsken over hele jorden.

3. DÅP ER Å TA IMOT GUDS KJÆRLIGHET

Dåpens vann og dåpens løfter formidler Guds nåde og kjærlighet. Det å være døpt er å leve omsluttet av Guds kjærlighet.

4. DÅP INVITERER TIL DET STORE MYSTERIET

Tro er et møte med det vi ikke forstår. Dåpen er en invitasjon til undring i møte med livets mysterium og tillitsfull mottakelse av troen.

5. DÅPEN LAR OSS LEVE OG VOKSE I TROEN

Ingen vokser opp i et nøytralt rom. De kristne verdiene er et godt livsgrunnlag. Gjennom dåp

og innføring i troen får barnet et grunnlag for å gjøre selvstendige valg. Menighet og hjem står sammen om å utforske dåpens gave.

6. DÅPEN GIR HÅP

Dåpen bærer gjennom livet og har et håp som bærer utover dette livet. Jesus kaller alle til dåp. Vi døpes til å leve et liv med Jesus. Dåpen gir oss del i Jesu oppstandelse. Dåpens løfter setter våre liv inn i Guds evige perspektiv.

